

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

**Збірник наукових праць
№9 (256)**

Київ 2022

**Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць
Вип. 9 (256). – К., 2022. – 103 с.**

Рекомендовано Вченою радою ДНДІМЕ
Протокол №4 від 30.08.2022 р.

Збірник статей присвячено науковим здобуткам молодих науковців – аспірантів та здобувачів наукових ступенів кандидата та доктора економічних наук. Він охоплює широкий спектр проблем із таких напрямів:

- макроекономічні аспекти сучасної економіки;
- інноваційно–інвестиційна політика;
- економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності;
- розвиток регіональної економіки;
- соціально–трудова проблеми.

Розраховано на науковців і спеціалістів, які займаються питаннями управління економікою та вивчають теорію та практику формування ринкових відносин в Україні.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 р. № 1643 даний збірник віднесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук, категорія «Б».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

СТУДІНСЬКА Г.Я., доктор економічних наук (головний науковий редактор)
ХОДЖАЯН А.О доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ПАСІЧНИК Ю.В. доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ЗАХАРІН С.В., доктор економічних наук, с.н.с. (заступник наукового редактора)
АЛЕКСЕЄВ І.В., доктор економічних наук, професор
НЕБОТОВ П.Г., кандидат економічних наук, директор
ВАРНАЛІЙ З.С., доктор економічних наук, професор
ГУЖВА І.Ю., доктор економічних наук
ПИПА В.І., доктор економічних наук, професор
КИЗИМ М.О., доктор економічних наук, професор, член–кор НАНУ
КУЛЬПІНСЬКИЙ С.В., доктор економічних наук
КОРНЄЄВ В.В., доктор економічних наук, професор
КРАСКЕВИЧ В.Є., доктор технічних наук, професор
ЛОПУШНЯК Г.С., доктор економічних наук, професор
КИЧКО І.І., доктор економічних наук, професор
ШОСТАК Л.Б., доктор економічних наук, професор
ГАРБАР Ж.В., доктор економічних наук, доцент, професор
ЧЕРКАШИНА К.Ф., кандидат економічних наук, доцент
ІВАНОВ Є.І., кандидат економічних наук (відповідальний секретар)

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

АГНЕСЦКА ДЗЮБІНСЬКА, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту підприємства
АДАМ САМБОРСЬКИ, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце Польща, кафедра менеджменту підприємства
ВІРГІНІЯ ЮРЕНІЄНЕ, професор, доктор наук, завідувач кафедри філософії та культурології, Каунаський факультет, Вільнюський університет, Литва
ГОРБОВИЙ АРТУР ЮЛІАНОВИЧ, професор, доктор технічних наук, Словацька Академія аграрних наук, член відділення економіки та менеджменту, (Словацька республіка)
ДІАНА СПУЛБЕР, доктор філософії, Університет Генуї, асистент професора кафедри філософії суспільств, м. Генуя (Італія)
ІВАН ТЕНЕВ ДМИТРОВ, професор, доктор економічних наук, Університет «проф. д–р Асен Златаров», завідувач кафедри економіки і управління, м. Бургас (Болгарія)
МІТАР ЛУТОВАЦ, професор, доктор технічних наук, Університет Уніон ім. Миколи Тесла, факультет індустріального управління, завідувач кафедри технологій, м. Белград (Сербія)
ЮРАЙ СІПКО, професор, доктор економічних наук, Словацька Академія наук, директор інституту економічних досліджень, м. Братислава (Словацька республіка)
СОФІЯ ВИШКОВСЬКА, професор, доктор наук, зав. кафедри організації і управління (факультет управління) Технологічно–природничий університет ім. Яна і Єнджея Снядецьких у Бидгощі, Бидгощ, Польща
СТЕФАН ДИРКА, доктор економічних наук, професор, Вища економічна школа, м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту і маркетингу. Міжнародний акредитор Міністерства науки і освіти Республіки Казахстан
ТОМАШ БЕРНАТ, професор, доктор наук, завідувач кафедри мікроекономіки, факультет економіки і менеджменту, Щецинський університет, Польща

Друковане періодичне видання «Формування ринкових відносин в Україні»
внесене в міжнародну базу даних періодичних видань:
ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rinkovih vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rinkovih vidnosin Ukr.

Індексування і реферування: Україніка Наукова, Джерело

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Google Scholar, Index Copernicus International (ICI), Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Формування ринкових відносин в Україні, 2022. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22545–12445ПР від 20.02.2017 року

© Державний науково–дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки, 2022

Data about the authors**Oleksandra Olshanska,**

Dean of the Faculty of Management and Business Design Kyiv National University of Technologies and Design, Doctor of Economic Sciences, Professor

e-mail: alexolsh8@gmail.com

Polina Puzyrova,

Associate Professor of the Department of Smart

Economics, Kyiv National University of Technologies and Design, Ph.D. in Economics, Associate Professor

e-mail: puzyrova@ukr.net

Oleksii Parashchak,

Master of the Department of Smart Economics, Kyiv National University of Technologies and Design

e-mail: puzyrova@ukr.net

УДК 347.191

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7441749>

ШАЦЬКА З.Я.

КОСТИНА Н.С.

Транснаціональні корпорації агропромислового сектору: сучасний стан та перспективи розвитку

Предметом дослідження є теоретичні та методичні основи діяльності міжнародних транснаціональних корпорацій агропромислового сектору.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану та визначення перспектив розвитку міжнародних транснаціональних корпорацій агропромислового сектору.

Методи дослідження. При написанні статті використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження економічних явищ і процесів щодо організації діяльності ТНК, методи системного аналізу та узагальнення наукових досліджень.

Результати роботи. Визначено, що в результаті активізації процесу світової глобалізації відбулося укрупнення та інтеграція підприємств з формуванням транснаціональних корпорацій. Досліджено, що на сьогоднішній день на міжнародних ринках функціонує понад 82 000 ТНК та понад 810 000 філій в різних секторах світової економіки. Детально проаналізовано діяльність світових ТНК, що працюють в сфері сільського господарства за період 2018–2021 р.р. З'ясовано, що їх чисельність становить тільки 3% від загальної чисельності світових ТНК. Визначено, що з 500 найбільших ТНК, що потрапили до рейтингу журналу «Fortune» за період 2018–2021 р.р. лише 15 ТНК працюють в сфері світового сільського господарства, але їх внесок у розвиток світової економіки є не менш визначальним. Узагальнено особливості діяльності ТНК в сфері світового сільського господарства у порівнянні з ТНК інших сфер господарювання.

Галузь застосування результатів. Агропромисловий сектор, економіка підприємства, менеджмент, управління підприємством.

Висновки. Транснаціональні корпорації є провідними суб'єктами світового ринку, що працюють в різних секторах світової економіки. Особливе місце в структурі світового ринку займають транснаціональні корпорації, що працюють в сфері сільського господарства. Незважаючи на те, що їх чисельність становить лише 3% з загальної чисельності світових ТНК, їх внесок у світову економіку є визначальним, спрямованим на недопущення настання голоду та забезпечення продовольством країн світу.

Ключові слова: міжнародний ринок, транснаціональна корпорація (ТНК), ТНК в сфері сільського господарства, ефективність діяльності ТНК.

SHATSKAYA Z.Ya.

KOSTINA N.S.

Transnational corporations of the agricultural sector: current state and development prospects

The subject of the study is the theoretical and methodological basis of the activities of international transnational corporations in the agro-industrial sector.

The purpose of the study is to analyze the current state and determine the prospects for the development of international transnational corporations in the agro–industrial sector.

Research methods. When writing the article, general scientific and special methods of research of economic phenomena and processes related to the organization of TNC activities, methods of system analysis and generalization of scientific research were used.

Work results. It was determined that as a result of the intensification of the process of world globalization, consolidation and integration of enterprises took place with the formation of transnational corporations. It was studied that today more than 82,000 TNCs and more than 810,000 branches in various sectors of the world economy operate on international markets. The activities of global TNCs working in the field of agriculture for the period 2018–2021 have been analyzed in detail. It was found that their number is only 3% of the total number of global TNCs. It was determined that of the 500 largest TNCs ranked by Fortune magazine for the period 2018–2021, only 15 TNCs work in the field of world agriculture, but their contribution to the development of the world economy is no less decisive. The peculiarities of the activities of TNCs in the field of global agriculture compared to TNCs in other areas of economy are summarized.

Field of application of results. Agro–industrial sector, enterprise economy, management, enterprise management,

Conclusions. Transnational corporations are the leading subjects of the world market, operating in various sectors of the world economy. A special place in the structure of the world market is occupied by transnational corporations working in the field of agriculture. Despite the fact that their number is only 3% of the total number of global TNCs, their contribution to the world economy is decisive, aimed at preventing the onset of hunger and providing food for the countries of the world.

Key words: international market, transnational corporation (TNC), TNC in the field of agriculture, efficiency of TNC activity.

Постановка проблеми. Активізація процесу світової глобалізації зумовила необхідність укрупнення та інтеграції підприємств з формуванням транснаціональних корпорацій (ТНК), як більш потужних структур на міжнародному ринку. На сьогоднішній день на міжнародних ринках функціонує понад 82 000 ТНК та понад 810 000 філій [8], які здійснюють діяльність в різних секторах міжнародного ринку. Ефективність діяльності ТНК перетворила їх на основний структурний елемент економіки більшості країн світу.

Особливе місце в структурі світової економіки займають ТНК, що працюють в сфері сільського господарства. Хоча їх чисельність становить лише 3% від загальної чисельності світових ТНК, однак їх внесок у розвиток світової економіки є не менш визначальним. Вирішення проблем функціонування ТНК, що працюють в сфері сільського господарства є особливо актуальним в сучасних умовах.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Дослідженню особливостей діяльності ТНК присвячено праці таких вітчизняних науковців, як: Качур А.В., Клименко Я.В., Квачук Я.О., Пенська І.О., Поліщук О.В., Цимбал В.В. та багато інших. Однак, більшість досліджень вирішує за-

гальні проблеми функціонування ТНК в сучасних умовах. Однак, дослідження особливостей діяльності ТНК, що працюють в сфері сільського господарства присвячена недостатня увага.

Виклад основного матеріалу. Домінуючим суб'єктом світової економіки ХХІ століття є транснаціональні корпорації. Транснаціональними корпораціями (ТНК) вважаються суб'єкти господарювання, що здійснюють підприємницьку діяльність за межами однієї країни. На сьогоднішній день відсутнє одне загальноприйняте формулювання терміну «транснаціональна корпорація». Найбільш авторитетними вважаються трактування терміну «транснаціональна корпорація» Організацією Економічного Співробітництва і Розвитку (ОЕКД) і Комісією ООН з Торгівлі і Розвитку (ЮНКТАД). За визначенням ОЕКД «транснаціональні корпорації звичайно включають компанії приватної, державної чи змішаної форм власності, які знаходяться в різних країнах. При цьому одна чи більше з цих компаній може здійснювати значний вплив на діяльність інших, особливо в сфері обміну знаннями й ресурсами» [6]. Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) зазначає, що «транснаціональні кор-

порації – це підприємства, до яких входить материнське підприємство і його закордонні філіали, при цьому ТНК можуть як набувати статусу корпорації, так і не мати його» [8].

За даними журналу «Fortune» [7], який щорічно оприлюднює світовий рейтинг «Fortune Global 500», в світі налічується 500 найпотужніших транснаціональних корпорацій. В список входять як державні торгові фірми, так і приватні підприємства. Вперше публікацію щорічного списку «Fortune 500» здійснив редактор журналу «Fortune» Едгар П. Сміт ще у 1955 році. До рейтингу «Fortune» включаються тільки ті світові корпорації, діяльність яких відповідає таким вимогам:

1. Обсяг продажу продукції корпорації за рік становить не менше 1 млрд. дол. США.
2. Вартість акції корпорації становить не менше 5 дол. США за одиницю.
3. Акції корпорації повинні бути доступними для інвесторів з США.
4. Враховуються показники доходу, чистого прибутку, вартості активів корпорації за останні 12 місяців [3].

Сумарна виручка 500 компаній, досліджених журналом «Fortune» у 2021 році становила 33,3 трлн. дол. США, а їх сукупний прибуток склав 2,1 трлн. дол. США. Включені в рейтинг компанії з різних країн порівнюються за виручкою, отриманою за фінансовий рік, що завершився 31 березня 2020 року або раніше, так що рейтинг майже не відображає зниження або зростання виручки компаній під час кризи, спричиненою пандемією COVID-19

по всьому світу. Особливістю рейтингу 2021 року стало очевидне переважання у ньому китайських компаній (три з п'ятірки лідерів рейтингу).

У 2022 році сумарна виручка 500 компаній з рейтингу «Fortune 500» становила близько 37,8 трлн. дол. США, що на 19,2% перевищує показник 2021 року. Це найбільше зростання в історії рейтингу. Такий сукупний дохід перевищує третину від загального обсягу світового ВВП і дорівнює сумі ВВП Китаю та США. Однак, у 2022 році поріг для входу компанії до рейтингу (мінімальний прибуток від продажів) зріс з 24 до 28,6 млрд. доларів. Сукупний чистий прибуток усіх компаній, що увійшли до рейтингу у 2022 році склав 3,1 трлн. дол. США із зростанням на 88%. Це найбільший приріст із 2004 року [2].

До рейтингу «Fortune 500» входять міжнародні корпорації, що працюють в різних сферах. Однак, на початку заснування рейтингу корпорації виробничої, видобувної та енергетичної сфер не входили до початкового списку «Fortune 500». Окремо публікувався список «Fortune 50» з 50 найбільших комерційних банків, комунальних підприємств, компаній зі страхування життя, торговців і транспортних корпорацій. Однак у 1994 році журнал «Fortune» розширив масштаб дослідження і включив до рейтингу підприємства сфери послуг, які почали активно розвиватися [5].

На сьогоднішній день 60% ТНК працює в сфері світової промисловості, 37% ТНК – у сфері послуг, і лише 3% ТНК працює в сферах видобування та сільського господарства. З 500 найбільших ТНК, що потрапили до рейтингу журналу

Таблиця 1. Найпотужніші ТНК, що працюють в сфері сільського господарства у 2018–2019 р.р.

Назва компанії	Місце в рейтингу 2018	Місце в рейтингу 2019	Дохід, млрд. дол США
Archer Daniel Midlands	54	49	65
Merck	69	76	47
Nationwide	74	73	44
Tyson Foods	79	80	42
TIAA/CREF	81	79	40
John Deere	84	87	39
Int'l FCStone	100	112	33
CHS	105	97	32
Land O'Lakes	232	212	14
Corteva Agriscience	234	–	14
AGCO	350	335	9
Mosaic	356	325	9
Tractor Supply	380	388	8
The Andersons	390	–	8
Seaboard	444	455	7

Джерело: складено автором за даними [7]

Таблиця 2. Найпотужніші ТНК, що працюють в сфері сільського господарства у 2020–21 р.р.

Назва компанії	Місце в рейтингу 2021	Місце в рейтингу 2020	Дохід, млрд. дол США
Archer Daniel Midlands	38	51	71
Merck	71	65	51
Tyson Foods	81	73	47
Nationwide	80	76	47
John Deere	84	88	44
TIAA/CREF	90	78	40
CHS	98	103	38
Land O'Lakes	232	219	16
Corteva Agriscience	237	214	16
Tractor Supply	294	291	13
The Andersons	295	366	13
Mosaic	305	346	12
AGCO	344	351	11
Seaboard	382	406	9
Zoetis	440	431	8

Джерело: складено автором за даними [4].

«Fortune» у 2019 році лише 15 ТНК (3%) працюють в сфері сільського господарства (табл. 1).

У 2021 році кількість ТНК, що працюють в сфері сільського господарства залишилася на рівні 3% (табл. 2).

Узагальнюючи дані табл. 1 та 2 можемо дослідити темп зміни місця в рейтингу ТНК, що працюють в сфері сільського господарства (табл. 3).

Значно підвищили місце в рейтингу вісім ТНК, серед яких: «The Andersons» (+95 п.), «Tractor Supply» (+86 п.), «Seaboard» (+62 п.), «Zoetis» (+60

п.), «Mosaic» (+51 п.), «Archer Daniel Midlands» (+16 п.), «CHS» (+7 п.), «AGCO» (+6 п.). Значно втратили місце в рейтингу п'ять ТНК, серед яких: «TIAA/CREF» (–9 п.), «Nationwide» (–6 п.), «Corteva Agriscience» (–3 п.), «Merck» (–2 п.), «Tyson Foods» (–2 п.). Компанія «John Deere» не змінила місце в рейтингу, посівши 84 позицію. Компанія «Int'l FCStone» випала з рейтингу 500 ТНК.

Узагальнюючи дані табл. 1 та 2 можемо дослідити також темп зміни рівня доходів ТНК, що працюють в сфері сільського господарства (табл. 4).

Таблиця 3. Темп зміни місця в рейтингу ТНК, що працюють в сфері сільського господарства за 2018–2021 р.р.

Назва компанії	Місце в рейтингу				Темп змін, 2021/2018
	2018	2019	2020	2021	
Archer Daniel Midlands	54	49	51	38	+16
Merck	69	76	65	71	–2
Nationwide	74	73	76	80	–6
Tyson Foods	79	80	73	81	–2
TIAA/CREF	81	79	78	90	–9
John Deere	84	87	88	84	0
Int'l FCStone	100	112	–	–	–100
CHS	105	97	103	98	+7
Land O'Lakes	232	212	219	232	0
Corteva Agriscience	234	–	214	237	–3
AGCO	350	335	351	344	+6
Mosaic	356	325	346	305	+51
Tractor Supply	380	388	291	294	+86
The Andersons	390	–	366	295	+95
Seaboard	444	455	406	382	+62
Zoetis	–	–	431	440	+60

Джерело: складено автором за даними [3].

Сумарний дохід провідних ТНК, що працюють у сфері сільського господарства 2018 році становив 417 млрд. дол. США. У 2021 році сумарний дохід провідних ТНК, що працюють у сфері сільського зріс на 12,7% сягнувши 470 млрд. дол. США. За період 2018–2021 р.р корпорації «Tractor Supply» та «The Andersons» отримали найбільший ріст доходів від реалізації сільськогосподарської продукції, підвищивши його за аналізований період на 62,5%. Найменший ріст доходів від реалізації сільськогосподарської продукції отримала корпорація «Int'l FCStone» підвищивши його за аналізований період на 3,0%, а доходи корпорації «TIAA/CREF» за аналізований період не змінилися.

Діяльність ТНК в сфері світового сільського господарства має наступні особливості у порівнянні з ТНК інших сфер господарювання, а саме:

Лише 3% ТНК працюють в сфері сільського господарства. Крім того, «більшість ТНК, пов'язаних із сільським господарством, здійснюють діяльність і в суміжних з ним галузях, що обумовлює відсутність чітких відмінностей між суто сільськогосподарськими і не сільськогосподарськими ТНК» [1].

На світовому сільськогосподарському ринку домінують ТНК промислово розвинених країн: США, Китай, Франція.

За даними рейтингу ЮНКТАД [8] із 25 ТНК, що працюють в сфері сільськогосподарського ви-

робництва 13 ТНК працюють в промислово розвинених країнах і 12 в країнах, що розвиваються.

Ринки багатьох найбільш популярних аграрних культур (пшениця, кава, кукурудза, банани) майже повністю належать транснаціональним компаніям. Три світових ТНК, а саме: «Cargill», «Archer» «Daniels і Bunge» контролюють майже 90% світової торгівлі зерном. Корпорації «DuPont» і «Monsanto» домінують на світовому ринку насіння. «На одинадцять світових ТНК приходиться близько половини світових продажів насіння, з яких приблизно четверта частина приходяться на продаж генетично модифікованого насіння» [9].

Ринки виробництва та продажу агрохімікатів, як речовин, що використовуються у сільському господарстві для підвищення родючості ґрунтів, урожайності сільськогосподарських культур і поліпшення якості рослинницької продукції контролюються шістьма потужними світовими ТНК, серед яких: «Syngenta», «Bayer», «Monsanto», «BASF», «Dow» и «DuPont». «Ці корпорації разом контролюють 85 % річного обороту ринку пестицидів, що оцінюється у 30 мільярдів доларів США» [9].

Висновки

Транснаціональні корпорації є провідними суб'єктами світового ринку, що працюють в різних секторах світової економіки. Особливе місце в структурі

Таблиця 4. Темп зміни рівня доходів ТНК, що працюють в сфері сільського господарства за 2018–2021 р.р.

Назва компанії	Дохід, млрд. дол. США		Темп змін, 2021/2018	
	2018	2021	абсол. значення	%
Archer Daniel Midlands	65	71	+6	9,2
Merck	47	51	+4	8,5
Nationwide	44	47	+3	6,8
Tyson Foods	42	47	+5	11,9
TIAA/CREF	40	40	0	0
John Deere	39	44	+5	12,8
Int'l FCStone	33	34	+1	3,0
CHS	32	38	+6	18,3
Land O'Lakes	14	16	+2	14,3
Corteva Agriscience	14	16	+2	14,3
AGCO	9	11	+2	22,2
Mosaic	9	12	+2	22,2
Tractor Supply	8	13	+5	62,5
The Andersons	8	13	+5	62,5
Seaboard	7	9	+2	28,5
Zoetis	6	8	+2	33,3
Разом	417	470	+53	12,7

Джерело: складено автором за даними [3].

світового ринку займають транснаціональні корпорації, що працюють в сфері сільського господарства. Не зважаючи на те, що їх чисельність становить лише 3% з загальної чисельності світових ТНК, їх внесок у світову економіку є визначальним, спрямованим на недопущення настання голоду та забезпечення продовольством країн світу.

Список використаних джерел

1. Корпоратизація аграрного сектора економіки України : колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук Шубравської О.В. ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2020. 205 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/329.pdf>

2. Оновлений рейтинг Fortune Global 500: шалений підйом Xiaomi та майже лідерство Apple : веб-сайт. Maximum. URL: https://maximum.fm/onovlenij-rejting-fortune-global-500-shalenij-pidjom-xiaomi-ta-majzhe-liderstvo-apple_n195688 (дата звернення: 12.10.22).

3. Шацька З.Я. Глобально інтегровані підприємницькі структури: досвід функціонування та перспективи розвитку. Електронний фаховий науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». 2019. Вип. 37. URL: DOI: 10.32702/2307-2105-2019.10.45

4. Ag Companies Listed In The Fortune 500. Cropproducer : веб-сайт. 2021. URL: <https://cropproducer.com/ag-companies-listed-in-the-fortune-500/> (дата звернення: 12.10.22).

5. «Fortune 500»: визначення, методи та фактори рейтингу : веб-сайт.. URL: <https://businessyield.com/uk/terms/fortune-500> (дата звернення: 12.10.22).

6. Organisation for Economic Cooperation and Development : веб-сайт. URL: unic.org.ua (дата звернення: 12.10.22).

7. Companies With Ag Operations In The Fortune 500, Those Which Should Be : веб-сайт. 2020. URL: <https://cropproducer.com/companies-with-ag-operations-in-the-fortune-500-those-which-should-be/> (дата звернення: 12.10.22).

8. United Nations Conference on Trade and Development : веб-сайт. URL: www.un.org (дата звернення: 16.10.22).

9. Pros and cons of TNC participation in food production : веб-сайт.. URL: <https://www.coolgeography.co.uk/A-level/AGA/Year%2012/Food%20supply/TNCs/TNCs.htm> (дата звернення: 12.10.22).

References

1. Shubravskaya O. V. (2020). Korporatyzatsiia ahrarnoho sektora ekonomiky Ukrainy : kolektyvna monohrafiia

[Corporatization of the agricultural sector of the economy of Ukraine: a collective monograph], National Academy of Sciences of Ukraine, State University of Economics and predicted National Academy of Sciences of Ukraine». Kiev, Ukraine.

2. Fortune Global 500 Updated: Xiaomi's Wild Rise and Apple's Near-Leadership (2021). Maximum. Available at: https://maximum.fm/onovlenij-rejting-fortune-global-500-shalenij-pidjom-xiaomi-ta-majzhe-liderstvo-apple_n195688 (Accessed 12 October 2022).

3. Shatska Z. Ya. (2019). Globally integrated business structures: operational experience and development prospects. Electronic professional scientific and practical magazine «Infrastructure of the market». Vol. 37. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.10.45 (Accessed 12 October 2022).

4. Ag Companies Listed In The Fortune 500. Cropproducer (2021). Available at: <https://cropproducer.com/ag-companies-listed-in-the-fortune-500/> (Accessed 12 October 2022).

5. «Fortune 500»: definitions, methods and ranking factors (2021): Available at: <https://businessyield.com/uk/terms/fortune-500> (Accessed 12 October 2022).

6. Organisation for Economic Cooperation and Development: Available at: unic.org.ua (Accessed 12 October 2022).

7. Companies With Ag Operations In The Fortune 500, Those Which Should Be. 2020. Available at: <https://cropproducer.com/companies-with-ag-operations-in-the-fortune-500-those-which-should-be/> (Accessed 12 October 2022).

8. United Nations Conference on Trade and Development. Available at: www.un.org (Accessed 12 October 2022).

9. Pros and cons of TNC participation in food production. Available at: <https://www.coolgeography.co.uk/A-level/AGA/Year%2012/Food%20supply/TNCs/TNCs.htm> (Accessed 12 October 2022).

Дані про авторів

Шацька Зорина Ярославівна,

доцент кафедри смарт-економіки, Київський національний університет технологій та дизайну, к.е.н., доцент
e-mail: shatskaya@ukr.net

Костіна Наталія Анатоліївна,

магістр кафедри смарт-економіки, Київський національний університет технологій та дизайну,
e-mail: shatskaya@ukr.net

Data about the authors

Zorina Shatskaya,

Associate Professor of the Department of Smart-economics, Kyiv National University of Technologies and Design, Ph.D. in Economics, Associate Professor
e-mail: shatskaya@ukr.net

Natalia Kostina,
Master of the Department of Smart-economics, Kyiv National University of Technologies and Design
e-mail: shatskaya@ukr.net

УДК 338.488.2:640.4:005.342:519.86

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7441766>

ГАВРИЛКО П.П.
КАГАНЕЦЬ-ГАВРИЛКО Л.П.
ГУШТАН Т.В.

Впровадження моделі формування готельної мережі як інтегрованої підприємницької структури

Предметом дослідження є впровадження моделі формування готельної мережі як інтегрованої підприємницької структури.

Метою дослідження є дослідити модель формування готельної мережі і визначити шляхи її впровадження.

Методи дослідження. У роботі використані діалектичний метод наукового пізнання, метод аналізу і синтезу, порівняльний метод, метод узагальнення даних.

Результати роботи. У статті наведені принципові положення щодо моделі формування готельної мережі. Досліджено модель формування готельної мережі. Охарактеризовані етапи моделі формування готельної мережі. Виділено можливі підходи до вибору стратегії формування і розвитку готельної мережі. Визначені пріоритетні напрями розвитку вітчизняних готельних мереж.

Висновки. Розглянуто модель готельної мережі як інтегрованої підприємницької структури, формування якої складається з шести взаємопов'язаних етапів: 1 етап – проведення аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища; 2 етап – визначення місії і цілей діяльності як основного способу виявлення й усвідомлення векторів руху розвитку; 3 етап – вибір стратегії розвитку; 4 етап – становлення готельної мережі; 5 етап – інтенсивне зростання готельної мережі; 6 етап – оцінка і аудит результатів виконання стратегії. Важлива особливість даної моделі формування готельної мережі полягає в існуванні стійкого зворотного зв'язку і відповідно впливу кожного етапу на всю їхню сукупність.

Ключові слова: підприємство, готельні мережі, конкурентоспроможність, інформація, ринок, персонал, споживач, інновації, послуги, готельний бізнес.

HAVRYLKO P.P.
KAHANETS-HAVRYLKO L.P.
HUSHTAN T.V.

Implementation of the hotel chain formation model as an integrated business structure

The subject of the study is the implementation of the model of hotel network formation as an integrated business structure.

The purpose of the study is to investigate the model of hotel network formation and to determine ways of its implementation.

Research methods. The work uses the dialectical method of scientific knowledge, the method of analysis and synthesis, the comparative method, and the method of summarizing data.

Work results. The paper presents the principle provisions regarding the hotel network formation model. The model of formation of a hotel network was studied. The stages of the hotel network formation model are characterized. Possible approaches to choosing a strategy for the formation and development of a hotel network are highlighted. The priority directions for the development of domestic hotel chains have been determined.

ЗМІСТ

Макроекономічні аспекти сучасної економіки

ПРОСОВ В.М., СТУДІНСЬКА Г.Я. Стратегічні підходи до функціонування АПК в умовах російсько-української війни	5
ЗОРИНА О.А. Системи калькулювання собівартості «директ-костинг» та «абзорпшен-костинг»: порівняльна характеристика.....	16

Економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності

ОЛЬШАНСЬКА О.В., ПУЗИРЬОВА П.В., ПАРАЦАК О.В. Актуальні аспекти зовнішньоекономічної діяльності та зовнішньоекономічних зв'язків в сучасних умовах господарювання.....	21
ШАЦЬКА З.Я., КОСТИНА Н.С. Транснаціональні корпорації агропромислового сектору: сучасний стан та перспективи розвитку.....	28
ГАВРИЛКО П.П., КАГАНЕЦЬ-ГАВРИЛКО Л.П., ГУШТАН Т.В. Впровадження моделі формування готельної мережі як інтегрованої підприємницької структури.....	34
КОЦЕРУБА Н.В. Методика прогнозування потенційного банкрутства підприємства.....	39
ПУЗИРЬОВА П.В., ХМЕЛЕВСЬКИЙ М.О., ГЕРАСИМЧУК М.Д. Базові стратегічні напрями виходу підприємства на зовнішні ринки.....	50
КОЛОДІЙЧУК А.В., ВАЖИНСЬКИЙ Ф.А. Маркетингове середовище функціонування підприємств у сфері туризму.....	57
НИКОЛАЄНКО С.М. Формування кластерів за участю підприємств молочної промисловості.....	62
КРАМЧЕНКО Р.А. Організаційно-економічні засади формування фінансового потенціалу підприємства.....	70

Розвиток регіональної економіки

ШЕДЯКОВ В.Є. Регіоналізація в удосконаленні економічної стратегії.....	75
--	----

Інноваційно-інвестиційна політика

КЛИМЕНЧУКОВА Н.С., ГНАТЕНКО І.А., МАНУХІНА М.Ю., ЛЕВЧЕНКО В.В. Прогнозування інноваційних процесів для підвищення безпеки економіки.....	83
УСТІК Т.В., НАЗАРЕНКО С.В. Моделювання системи маркетингового управління інноваційно орієнтованих підприємств агропродовольчої сфери в глобалізаційних умовах економіки знань.....	90